

Collegial=Lidende

for

Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 36. Den 8 September 1798.

Offentlige Foranstaltninger.

Efterat det i nogle Aar har været under Ventilation, hvorledes det Helsingørs-By, ved kongeligt Gavebrev af 11 Mai 1586, skjænkede, men udyrket henliggende Overdrev (af Indhold 969 $\frac{7}{8}$ Rd. Agerland, og 169 $\frac{1}{2}$ Rd. Moseland) kunde afbenyttes til størst Fordeel for Byen, har det danske Cancellie fra det kongelige Renteskammer modtaget en dertil, i Aaret 1795, indkommen Ansøgning, underskrevet af 167 af Helsingørs Borgere og Indvaanere, hvilke, som Grundeiere sammesteds, anholdte om, at dette Overdrev maatte vorde udskiftet, tildeelt og efter Lodkastning anvist hver Byens Grundeier i Forhold til hans Grund m. v.; anførende som Bevæggrunde for denne deres Begjering, at den lykkelige Indflydelse, Jordudskiftningen andre Steder har haft paa Jordbruget, ogsaa lod haabe det samme i

Hens

Henseende til dette Overbrev, der, istedet for rigeligt at
 kunne forskaffe Sæd og Foder, henlaae udyrket, og som
 Græsgang var bortleiet for 200 Rdlr. Af Stiftamt-
 mandens herover afgivne Betænkning erfares, at han,
 efter at have desangaaende indhentet Helsingørs Magi-
 strats og de eligerede Mænds Erklæringer, og da disse,
 paa 3 af de eligerede Mænd nær, ansaae den ansøgte
 Deling ikke alene stridende mod ovennævnte kongelige
 Gavebrev, men endog, for største Delen, til Indvaa-
 nernes Fornærmelse og Skade, har anmodet bemeldte
 Magistrat om, at see adskillige forhen til dette Over-
 drevs beste Anvendelse lagte Planer omarbejdede og samle-
 lede, for at Sagen i det hele kunde tages under næste
 Bedømmelse. Saaledes blev Alt, hvad der tilforn var
 forhandlet om Overdrevets Afbenyttelse, af Magistraten
 og de eligerede Mænd reduceret til 2 Forslag, af hvilke
 det første gik ud paa, at afhænde Overdrevet til Eien-
 dom, og det andet, at bortforpagte samme paa visse
 Aar. For imidlertid at overtydes om, hvilket af disse
 Forslag der kunde blive Byen meest fordelagtigt, blev
 besluttet at prøve ved Auktion at opbyde Overdrevet, ef-
 terat det forud var opmaalt og inddeelt i større og min-
 dre Koblet, først til Eiendom og siden til Leie eller For-
 pagtning; men de indsendte Auktions-Fortætelser vise,
 at Supplikanterne have modsat sig Auktionens Fremme
 og afholdt de Lysthavende, paa hvilke det ei skal have væ-
 ret Mangel, og blandt hvilke endog vare 2 af Suppli-
 kan-

fanterne selv, der, efter nøiere Overlæg havde frakaldet Ansøgningen, i den Overbeviisning, at det vilde være gavnligere for Byen, at Overdrevet blev bortleiet, fra at byde. For at kunne erfare, hvad Deel Suppl. fanterne udgjorde i Forhold til Byens samtlige Grundeiere og Borgere, tilfrev Stifamtmanden derefter Magistraten om, at indsende saavel en Gjenpart af Byens Grundtaxt, med Anmærkning ved de Grundeiere, som havde forlangt Udfisning, som en Specifikation over de Borgere, der ei vare Grundeiere, og ei heller havde underskrevet Ansøgningen: af hvilke Efterretninger blandt andet oplyses, at 238 Borgere og Indvaanere i Byen, som ingen Grunde eie, vilde, naar Deling efter Ansøgningen skulde skee, aldeles blive udelukkede fra Ret til Overdrevet, og Magistratens dermed fulgte yderligere Erklæring gaaer i det Væsentlige ud paa, at Delings Forslaget, som skadeligt i Almindelighed, og i Særdesleshed for de smaae Grundes Eiere og de Borgere, som stet ingen Grund eie, ikke burde bifaldes, men Overdrevet afhændes ved offentlig Auktion Lid efter anden, ligesom der maatte findes Lysthavende, mod bestemt aarlig Afgift og Rekognition af enhver ny Eier til Byens Kasse. Dog yttre Borgemeesteren, i en særskildt Vaaregning, at han, i den Henseende, helst ønsket Overdrevets Bortforpagtning og Bortleiele. Stifamtmanden har, i sin over denne Sag afgivne Erklæring, iblandt andet fremsat mod Ansøgningens Værdi følgende Bes-

tænkeligheder: a) at Ordene i benævnte Gavebrev tydeligen vise, at Overdrevet er skænket samtlige Borgere og Indbyggere i Helsingør; b) at det vilde medføre mange Bæmseligheder, at udskifte 969 $\frac{7}{8}$ Ed. Agerland mellem omtrent 600 Lodseiere, af hvilke nogle kun kunde faae 2 til 3 Skpr. Land; c) at det vilde være ubilligt, at de 238 Borgere og Indvaanere, som ingen Grunde eie, skulde ganske udelukkes fra Ret til Overdrevet; d) at de mange uundværlige Veie, som allerede gaar over Jorderne, ved Udskiftningen meget maatte forøges, hvilket vilde medføre Jordspilde og Bæmseligheder ved Indhegningerne; e) at der paa Overdrevet hæfter den Servitus, at Kronborg-Teglværks Eier, i Følge sit Privilegium, maa derpaa grave Leer, hvor han lyfter, hvilken Ret han neppe saa letteligt lader sig afsjæbe; f) at 71 Ed. Land af Overdrevet allerede er bortforpagtet paa 16 Aar, og 79 Eder. paa 40 Aar, hvilke altsaa ei før langt hen i Tiden kunne saaes tilbage; g) at Tørvestjæringen ganske vilde savnes for de Indvaanere, som ingen Grund eiede, og selgeligen ingen Deel fik i Overdrevet. Hvad derimod angaar de 2 af Magistraten og de eligerede Mænd gjorde Forslag, om Overdrevets Overdragelse til Eiendom, eller dets Bortforpagtning i visse Aar, da anmærker Stiftamtmanden, at de Omstændigheder, der anbefale saadant ved et Jordegods, som Jorddrotten kan afhænde til Eiendom eller Arvesætte, ei kunne anvendes paa nærværende Tilfælde

med denne publikke Kjøbstædjord; ei heller vilde den Fordeel, at Overdrevets Afgifter, til Lættelse for Indvaanerne i de aarlige Byskatter, betydeligen forøgedes, opveie imod Tabet, deels af den Græsning, som samtlige Indvaanere nu have Ret til at fordre paa Overdrevet for deres Kreaturer, og deels af Tørvestjæring: han anseer derfor visse Deles Bortforpagtning af Overdrevet, paa visse Aar, meest gavnlig for Byen, der, i saa Fald, vilde blive raadig over Jorden, naar Forpagtningen var ude, ligesom det og da kunde nøiere overveies, om Lodderne atter burde bortleies, eller om det vilde være fordelagtigere aldeles at afhænde dem.

Denne Sag er, med alle derom afgivne Erklæringer, omstændeligen bleven foredraget Hs. Majestæt, som derpaa, ved Reskript til Stiftamtmanden over Sjællands Stift, af 31 August d. A., har bevilget: 1) at for det første den halve Deel af Helsingørs Byes Overdrev, inddeelt i større og mindre Lodder, maae efterhaanden ved offentlig Auktion alternatist forsøges bortforpagtede paa 10 og paa 20 Aar, og Indvaanerne imidlertid paa den anden halve Deel have Græsning til deres Kreaturer, samt Tørvestjær i Moserne; 2) i Auktions-Konditionerne skal indføres, at den Pagtende skal være forbunden til, ved Fratrædelsen, at aflevere Jorden i den Stand, at den kan ansees for vel opdyrket Algerland eller Engbund; 3) i Tilfælde, at Mangel paa Tørvestjær i den Deel af Overdrevet, som ligger til

Græs-

Græsning, skulde besvrgtes, maa Farvejorden i debottleiede Jorder affattes og forbeholdes Byen; 4) da Overdrevet i Aaret 1793 er opmaalt og inddeelt i forskjellige større og mindre Lodder, maa af den halve Deel, i tilskundende Vinter, bortforpagtes saa mange Lodder, som Byen for Tiden kan undvære, og de Lodder, som paa grandse den Deel af Overdrevet, der allerede er bortleiet, først tages i Brug; og 5) hvad angaaer de specielle Punkter, med Hensyn til een eller anden lokal Omstændighed, da maa dette nærmere forfattes af Magistraten og de elegerede Mænd, i Overeensstemmelse med de, ved Auktionsforretningen af 28 Juli 1796, hvorved Overdrevs-Jorderne skulde have været bortforpagtede eller bortleiede, fremslagte og af dem udfastede Konditioner; hvilke dog for Auktionen, ligesom og Udsaldet af Auktionen i sin Tid, skulle indberettes til det danske Cancellies nærmere Approbation.

Efterat 144 hollandske Fiskere, paa 12 til 15 Fiskerhukkerter, forfulgte af engelske Kapere, i denne Sommer have maattet flygte ind til Farsund i Norge, have de, ifølge en af derværende Kjøbmand, Jochum Brinch Lund, indgiven Anmeldelse til Hs. Majestæt, erklæret sig villige til der at nedsætte sig, dersaa at drive Fiskeriet paa deres brugelige Maade, og saaledes indføre den i Landet, naar visse opgivne Betingelser ved deres Nedsættelse maatte bevilges dem. I den Overbeviisning, at

Hav.

Havfiskeriet er de danske Staters naturligeste Erhvervelse og Nærings-Græns, og, at den, skjøndt hidindtil ei aldeles forsømt, dog kunde ventes at vorde bragt i større Flor, naar den Maade, de Kunstgreb og Fordele, hvoraf Hollanderne betjene sig, saavel i Henseende til Fiskeriet selv, som til Fiskenes Behandling, ogsaa her kunde vorde benyttede, indlod General Land-Oekonomie- og Kommerce-Kollegium sig, da herved en rimelig Udsigt til disse Fordele syntes at aabnes, efter at have indhentet Erklæringer herover fra vedkommende Stiftamtmand og Amtmand, angaaende de med disse Fiskeres Nedsættelse forbundne Vilkaar, i Korrespondence med Admiralitets- og Kommissariats-Kollegium, og det danske Cancellie, og har dernæst forestillet Sagen for Hs. Majestæt, som derpaa, under 29 August sidstleden, har resolveret, at: "De til Fährsund i Norge indkomne 144 hollandske Fiskere, maae, naar de nedsætte sig der, tilstaaes følgende Benaadninger:

- 1) Skulle disse tilligemed deres Sønner, som enten allerede ere fødte, eller derefter fødes, paa Livstid være fritagne for Enrollering og Udskrivning til Kongens Tjeneste, endog isald nogle af dem skulle blive til Ginds at indgaae i Koffardi-Farten.
- 2) Skulle de, i Overensstemmelse med de Reformertes Privilegier, af 15 Mai 1747 s 21, i de første 20 Aar for alle borgerlige og Byens Tyngder, Tolden, Kon-

Konsumtionen og Afciisen alene undtagne, aldeles være frie og forskaaede.

- 3) Skal, saafremt de det selv forlange, Afgang tilstedes dem til Landets Kirker og Alterens Sakramentes Nydelse, uden at de skulle være forbundne til at afslige deres forrige Troes-Bekjendelse; og
- 4) Skulle de Vorgerbreve, som af dem maatte forlanges, gratis forundes dem.

I Anledning af en til det danske Cancellie indkommen Ansøgning, om Løsladelse af Fæstningen (hvor den Sægende, ifølge Øvrighedens Resolution, var bleven indsat til Arbejde i 60 Dage, for at affone Veiermaals-Bøder), har dette Kollegium taget i Betragtning:

- a) at Slegfredsbørns Forældre, som ere fattige, hindres, formedelst Veiermaals Bødernes strænge Inddrivelse og Aftingelse, fra at opfylde den Pligt, som Naturens evige Bud og Kongens retfærdige Lov fordrer, nemlig: at bidrage til deres Børns Opfostring og Underholdning; og
- b) at Forældrene, ved at straffes med Arbejde i Fæstningen eller Forbedringshuset, i Mangel af Formue til Bødernes Udredelse, endnu mere sættes ud af Stand til at erhverve det nødvendige til deres eget og Børnenes Livs Ophold.

Til at afværge en saadan alt for haard Behandling, og dens (i mange Henseender skadelige og umoraliske) Følger,

ger, har bemeldte Cancellie, under Dags Dato, tilskrevet samtlige Øvrigheder i begge Riger, at foranstalte og paasee, at, naar Leiermaals Bøder kræves af Tjenestefolk, eller andre, som ere usformuende, samme da afstinges og nedsattes til 1 Rdlr. eller 24 ß, efter den Paagjældendes Omstændigheder, og at ingen, formedelsf Mangel af bemeldte Bøders Betaling bliver straffet med Fængsel eller Arbeide, førend der er gjort Indberetning til Cancelliet om Sagen, og Resolution derover indhentet.

Blandede Efterretninger.

Af Cancelliets Skrivelse til Kjøbenhavns Magistrat, dat. 24 Marts d. A., der findes anført i denne Tidendes 13 Nummer Side 197, ere Læserne allerede underrettede om Konditionerne til Licitationen over Renovationens Vortførsel her i Staden.

I Overeensfømmelse med bemeldte Skrivelse, har Magistraten den 19 og 24 Juli ladet anstille Licitation over Stadens Gaders og publikke Pladsers Renovations Vortførsel udi 6 Aar, fra næstkommende 1 October at regne, samt over Torvenes og de offentlige Pladsers Feining, og Rendestenenes Rensning i samme Tid, hvorpaa de ringeste Bud paa Renovationens Vortførsel af de 36 Distrikter, udi hvilke Staden efter Konditionerne er inddeelt, beløber til den Summa 40,404 Rd. og for Feiningen 1470 Rd. om Aaret.

Udfaldet af denne Licitation, hvorved Renovations-Kassens Udgift, der nu for Bortforselen i alt kun udgjør 19,085 Rdlr., vilde blive sørget til mere end det dobbelte, som ei kunde udredes, uden at Kassen inden en saie Tid maatte bebyrdes med betydelig Gjæld, tilmeldte Magistraten strax Stadens to og tredive Mand med Forespørgsel, om de vidste noget Middel, hvorved Renovationen for ringere Betaling kunde erholdes bortfort; eller, om de vilde være enige i, at det i Henseende til Feinings- og Bortforsels-Tiden, samt Indretningen af Distrikterne, forblev som hidtil, og om da en ny Licitation paa denne Maade ikke kunde prøves; eller, om det heller skulde forsøges, at faae de nu værende Kontrahenter til at vedblive deres hidtil havende Kontrakter.

I Gjensvar derpaa yttrede de to og tredive Mand, at de helst ønskede, at man, uden videre Licitation, forenedes med Kontrahenterne om deres Kontrakters Fornyelse. For nu at forsøge, hvorvidt dette til Fordeel for Kassen kunde opnaaes, lod Magistraten, i Overværelse af fire af de to og tredive Mand, samtlige Kontrahenterne opkalde, og indlod sig i Underhandling med dem om, at vedblive de engang oprettede Kontrakter endnu i 6 Aar, dog at de approberede Konditioner skulde blive Regel for dem, paa det nær, at Distrikternes Inddeeling, samt Feinings- og Bortforsels-Tiden forbleve saaledes, som de hidtil have været fastsatte.

I hvor-

I hvorvel de alle hertil fandtes villige, saa foretog de dog et Tillæg til den Betaling, hvilken de, efter nu varende Kontrakter, nyde, hvorefter Renovationens Bortførsel aarlig vilde komme til at koste 27,935 Rdlr.

Men da Stadens Kasse derved vilde faae en aarlig Foregælse i Udgifterne af 8850 Rdlr., saa bleve Magistraten og de Delegerede af Stadens to og tredie Mænd, enige om, at der paa sidstnævnte Vilkaar atter skulde holdes en Picitation, hvorefter Stadens Renovation nu kan ventes bortført for den Summa 23,389 Rdlr. aarligt i de fra 1 Oktober forestaaende 6 Aar.

Endskjøndt dette vel er 4304 Rdlr. mere, end derfor hidtil aarlig er betalt, saa har dog Magistraten i sin derom gjorte Indberetning til Cancelliet yttret, at det efter den Gang Sagen har taget, neppe kan ventes billigere, hvorfor Magistraten ogsaa henstiller, om det ikke derved maae have sit Forblivende, især da dog Renovations-Kassen vinder, i Hensigt til Feiningens Besorgelse, for hvilken det ringeste Bud 1470 Rdlr., er 609 Rdlr. mindre, end derfor hidtil er betalt.

I Anledning af denne Kjøbenhavns Magistrats Forestilling, har Cancelliet under 1 September tilskrevet bemeldte Magistrat, at der, efter de omforklarede Omstændigheder, ikke findes noget at erindre imod berørte Picitations Bud, men at samme aldeles bifalder.

For

For at forebygge de beneficerede Sagers unødvendige Forhaling, og fritage Justits-Betjenterne for usønden Meilighed, har Amtmanden over Beile Amt for Cancelliet opkastet det Spørgsmaal: om ikke Procuratorerne i forbemeldte Sager bør lade Stevningerne befordre til Stevningsmændene ved Sagsøgeren selv, og Justitsbetjenterne være forskaaede for at besørge sammes Forkyndelse.

I den Anledning har bemeldte Kollegium, under 1ste d. M., tilskrevet fornævnte Amtmand, at i forbemeldte Sager bør den Part, paa hvis Begne en Stevning udtages, selv besørge samme til Stevningsmændene leveret, uden Udgift enten for Sigt- og Sagesalds-Kassen eller det Almindelige.

Kjøbmand D. A. Låbbers, som af hans romerske-keiserlige Majestæt var udnævnt til hans Konsul i Helsingør, og i denne Egenkab er bleven erkjendt, har nu nedlagt sit Konsulat og tilbageleveret sin Bestalling til den her værende keiserlige Gesandt.

Under Dags Dato har Cancelliet tilskrevet Biskoppen over Trondhjems Stift saaledes:

P. M.

Cancelliet finder Deres Høiærværdigheds Forslag i Promemoria af 2 Juni sidstleden, om at lade det i Trondhjem ledige Rektorat indtil videre blive ubesat, fuldkommen rigtigt.

Da

Da denne Bafance frembyder en beqvem Leilighed til at faae en forbedret Lære-Anstalt indrettet i Trondhjem ved Hjælp af det, til Rektoratet henlagte beneficesrede Gods, saa ffulde man tjenftlig anmode Deres Høis ærværdighed at ville, efter Deres gode Løfte, meddele Deres Tanker om en ny og bedre Indretning af Trondhjems Skole, og dermed forbinde et, paa lokale Kundfæber grundet, Overslag til de nye Læreres Lønninger.

Endelig vilde De ogsaa indberette hertil, hvor meget benificeret Gods der tilhører Trondhjems Skole, samt hvor meget det maatte kunne ansees værd, og hvor store Indkomster deraf nu ere, efter den Maade paa hvilken de høves.

I øvrigt har man ikke villet efterlade at fremsende til behagelig Oplysning og Veiledning en Gjenpart af den faldne kongelige Resolution angaaende Christiania Skole.

Til Cancelliet er indkommen Beretning om, at en Skoleholder i Ubbød i Fyen, ved Navn Kähler, skal, ved et Brev, der var underfrevet af ham selv og tvende Mænd, hvis Underfæst han ulovligen havde erhvervet, have villet formaae sin Sognepræst til, tvertimod Lovens 2 — II — 4, at udstæde et Brandstød-Brev for en brandlidt Enke, og at han derefter paa en nedrig og truende Maade har tiltalt Præsten, fordi denne nægtede at udstæde det.

Saa vel i Anledning heraf, som fordi det tillige er paaklaget, at bemeldte Skoleholder ved Drikfsældighed, Trættefjærhed og Voldsomhed længe har været til Forargelse, har Cancelliet under Dags Dato tilskrevet Stiftsamtmanden over Fyens Stift, at foranstalte fornævnte Køhler justitialiter tiltalt, til Embeds Forbrydelse.

I Anledning af en indkommen Ansøgning, hvori anholdes om Tilladelse til, af et Laan, der er betrygget ved Hypothek, at erlægge den ved Forordningen af 17 Juni 1773 paabudne $\frac{1}{2}$ Procent, som Kreditor, i Følge denne Lovgivning, er forbunden at lade sig afkorte, og altsaa af det samme Laan at svare fulde 4 Procent, har Cancelliet tilmeldt Bedkommende, at Hs. Majestæt allerede under 13 Decbr. f. A., i Anledning af en lige Ansøgning, har resolveret, at Cancelliet paa deslige Ansøgninger har at svare Bedkommende, at det forbliver ved det, som Forordningen om $\frac{1}{2}$ Procents Svarelse har bestemt.

Pedige Embeder.

Under det danske Cancellie: Det residierende Kapellanie til Tversted, Vindslev og Uggerbye Menigheder i Aalborg Stift, 96 Rdlr. 4 Mk.; Justits-Sekretær-Embedet ved Aggershuus Stifts Overret.

Under General-Postamtet: Postmester-Embedet i Nyborg; Controlleur-Embedet for de flensvig-holstene

steenske og udenlandske Breve ved det danske Brev-Postkontoir i Kjøbenhavn.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 7 Septem-
ber er den hidtil varende Agent og Consul i Riga, E.
Misser, beffikket til virkelig Justitsraad.

Under det tydske Cancellie: Den 31 August
er Raadmand E. D. Christensen i Kiel tillige udnævnt
til Politimester sammesteds; Postfører C. A. Meier i
Altona beffikket til Postmester i Frederiksstadt; Studio-
sus Theologiæ, A. G. Detleffen, ligeledes til Rektor
ved Skolen i Neumynster; H. Duken, Diaconus i Bor-
delum, konfirmeret som Pastor til Godelund i Bred-
sted Amt; og Candidatus Theologiæ, H. Witheer, li-
geledes til Rektor ved Stad-Skolen i Tzehoe.

Under Generalitetet: Den 31 August ere Ma-
jorerne v. Meldahl og v. Throne af andet trondhjemske,
v. Coldevin af første trondhjemske Infanterie-Regiment,
v. Wedelsfeldt af Prinds Frederiks Regiment, de Brø-
cher af oplandske, og v. Bahrendorff af Slesvigke In-
fanterie-Regiment, udnævnte til Oberst-Lieutenanter af
Infanteriet, den første med Anciennete fra 23de, og de
øvrige fra 30te Septbr. 1796; Prinds Ludvig af An-
halt-Køthen ligeledes til Major af Infanteriet, og an-
sat á la suite ved Kongens Regiment til Fods; Wagt-
mester-Lieutenant i Fridericia Fæstning, Capitain v.

Frilis,

Frilis, afgaaen paa Pension, og Prem. Lieut. v. Quislin af syenske Infanterie-Regiment i hans Sted bekliffet til Bagtmester-Lieutenant; Premier-Lieutenant v. Schrøter, af første jydsk Infanterie-Regiment, efter Ansøgning i Naade afskediget med Pension; Stykjunckerne A. C. v. Krebs og E. F. v. Myhre udnævnte til Second-Lieutenanter ved Artillerie-Korpsen, med Anciennete fra 1 Marts 1797.

Under Rentekammeret: Den 31 August er Hofmarskal Hauch, efter Ansøgning, i Naade entlediget fra det ham hidtil betroede Embede som Direktør for Skuespillene, og Kammerherre, samt Generalmajor og første Deputeret i General-Postamtet, Waltersdorff, igjen udnævnt tillige til Directeur for Skuespillene i hans Sted; Professor J. Baggesen ligeledes til Meddirektør for Skuespillene.

Under General-Toldkammeret: Den 17 August er Major og Regjeringsraad P. L. Orholm efter Ansøgning i Naade entlediget fra sit Embede, som anden Regjeringsraad paa de danske vestindiske Øer; den 29 August er Copiisten i det tydske Cancellie, E. J. Fensker, udnævnt til Told- og Consumtions-Overbetjent i Odense.

Under General-Postamtet: Den 31 August er Postskriver N. A. Amundin udnævnt til Postmester i Bordingborg; J. Petersen ligeledes til Postfører ved Pakkeposten imellem Hamborg og Haderslev.